

Šifra kandidata:
A jelölt kód száma:

Državni izpitni center

M 0 9 2 5 0 1 2 2 M

JESENSKI IZPITNI ROK
ŐSZI VIZSGAIDŐSZAK

GEOGRAFIJA

FÖLDRAJZ

==== Izpitna pola 2 ====

2. feladatlap

Geografija Slovenije in Madžarske
Szlovénia és Magyarország földrajza

Petek, 28. avgust 2009 / 80 minut
2009. augusztus 28., péntek / 80 perc

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.

Izpitni poli je priložena barvna priloga.

Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával.

A jelölt két értékelő lapot is kap. A feladatlap egy színes mellékletet is tartalmaz.

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.

A jelöltnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

Ta pola ima 16 strani, od tega 4 prazne. Barvna priloga ima 2 strani.

A feladatlap terjedelme 16 oldal, ebből 4 üres. A színes melléklet terjedelme 2 oldal.

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalna obrazca).

Izpitna pola vsebuje 20 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 40. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát (a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelő lapokra)!

A feladatlap 20 feladatot tartalmaz. Összesen 40 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a **feladatlap** erre kijelölt helyére!

Válaszoljon mondat formájában, ne csak szavakkal vagy szó szerkezetekkel! Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat nulla (0) ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

D1 – SLOVENIJA / SZLOVÉNIA

1. Obkrožite črko pred tistim tipom površja, ki je med navedenimi v Sloveniji **najbolj razširjen**:

Karikázza be a Szlovéniában leginkább elterjedt domborzati típus előtti betűt:

- A obalno površje / parti domborzat,
 B ledeniško površje / glaciális domborzat,
 C kraško površje / karsztdomborzat.

(1 točka/pont)

2. K naštetim reliefnim oblikah pripišite ustrezni tip površja.

Írja a felsorolt domborzati formákhoz a megfelelő domborzati típust.

Reliefne oblike <i>Domborzati forma</i>	Tip površja / <i>Domborzati típus</i>
krnica, U-dolina, morena <i>kárfülke, teknővölgy, moréna</i>	
konta, udornica, kotlič <i>láp, zsomboly, völgyteknő</i>	
vršaj, V-dolina, sleme <i>hordalékkúp, V keresztmetszetű völgy, hegygerinc</i>	

(2 točki/pont)

3. **Prilogi 1 in 2 (Priloga k Izpitni poli 2)** prikazujeta Triglavski ledenik okoli leta 1940 in leta 1998. Opišite vzrok za **spremembo površine** ledenika med obema letoma.

Az 1. sz. és 2. sz. mellékletek (a 2. sz. feladatlap mellékletei) a Triglavi-gleccsert ábrázolják 1940 körül és 1998-ban. Írja le a gleccser felülete változásának okát a megjelölt időszakban.

(1 točka/pont)

4. Zakaj izpod Triglavskega ledenika ne teče ledeniški potok niti ni nastalo ledeniško jezero?

Miért nem folyik gleccserpatak, és miért nem keletkezett gleccsertó sem a Triglavi-gleccser alatt?

(1 točka/pont)

5. Vzročno-posledično pojasnite, zakaj sta Rižana in Dragonja, ki imata majhen pretok in poleti skoraj presahnela, ob izlivu v morje **nasuli obsežni obalni ravnici**.

Ok-okozati összefüggéssel magyarázza meg, miért épített a Rízana és a Dragonja folyó – ezek vízhozama nagyon alacsony, és nyaranként majdhogynem elapadnak – a torkolatánál terjedelmes part menti síkságot.

(2 točki/pont)

6. Opišite razliko v sestavi kamnin glede na njihov **nastanek** med Pohorjem in Idrijsko-Cerkljanskim hribovjem. Razložite, kako se ta razlika kaže v značilnostih površja in poselitvi s samotnimi kmetijami **v obeh** pokrajinah.

Írja le, mi a különbség keletkezésük alapján a Pohorje és az Idrijai–Cerkljanskói-dombság kőzetösszetételében. Magyarázza meg, hogyan mutatkozik meg ez a különbség mindkét tájban – a domborzat jellegzetességeit, valamint a lakottságot figyelembe véve (magányos parasztgazdaságok).

Opis razlike / A különbség leírása: _____

Razlaga vpliva na površje / A domborzatra gyakorolt hatás magyarázata: _____

Razlaga vpliva na poselitev / A lakottságra gyakorolt hatás magyarázata: _____

(3 točke/pont)

D2 – SLOVENIJA / SZLOVÉNIA

7. V **prilogi 3 (Priloga k Izpitni poli 2)** so s številkami označena nekatera zavarovana območja v Sloveniji. K imenovanim zavarovanim območjem dopišite številko, s katero je območje označeno v prilogi.

A 3. sz. mellékletben (a 2. sz. feladatlap melléklete) a számok Szlovénia néhány védett területét jelölik. A megnevezett védett területekhez írja oda azt a számot, amellyel a térségeket a térképen jelöltük.

Triglavski narodni park / *Triglavi Nemzeti Park*: _____

Kozjanski regijski park / *Kozjanskói Regionális Park*: _____

Krajinski park Goričko / *Goricskói Tájvédelmi Körzet*: _____

(2 točki/pont)

8. Napišite, katera **gospodarska dejavnost** postaja vse pomembnejša za preživljanje domačinov na zavarovanih območjih, in opišite vzrok za to.

Írja le, melyik gazdasági tevékenység válik mind fontosabbá a védett területeken a helyi lakosság megélhetésében, és írja le ennek okát is.

Gospodarska dejavnost/ *Gazdasági tevékenység*: _____

Vzrok / *Ok*: _____

(2 točki/pont)

9. Kljub temu da naravne in kulturne vrednote na zavarovanih območjih ohranjamo, jih ne moremo povsem zavarovati pred naravnimi nesrečami. Napišite eno od **naravnih nesreč**, ki lahko prizadene območje, v **prilogi 3 (Priloga k Izpitni poli 2)** označeno s številko 7, in opišite **vzrok** za njen nastanek.

Annak ellenére, hogy a védett területeken a természeti és a kulturális értékeket őrizzük, teljes egészében mégsem tudjuk őket megvédeni a természeti katasztrófáktól. Írja le a természeti katasztrófa egyikét, amely a 3. sz. mellékletben (a 2. sz. feladatlap melléklete) 7-es számmal van jelölve, majd írja le. keletkezésének okát.

Naravna nesreča / *Természeti katasztrófa*: _____

Vzrok / *Ok*: _____

(2 točki/pont)

10. Opišite **dva naravnogeografska vzroka** za poplavljanje Selške Sore.

Írja le a Selska Sora árvizeinek két természetföldrajzi okát.

1 _____

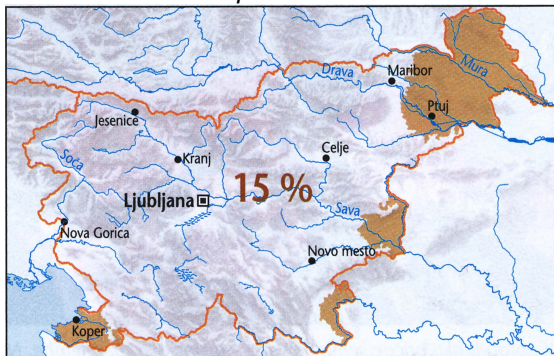
2 _____

(2 točki/pont)

11. **Karta 1** prikazuje območje in delež površja s potencialnim primanjkljajem vode poleti na osnovi povprečja v letih 1961–1990, **karta 2** pa napoved ob dvigu temperatur za 2 °C. Primerjajte karti 1 in 2 ter pojasnite **vzrok za povečanje** deleža površja s potencialnim primanjkljajem vode poleti na SV in vzhodu Slovenije. Opišite **posledico** naravne nesreče, ki jo je že čutili na tem območju in se bo v prihodnje še stopnjevala.

*Az 1-es számú térkép egy nyári időszakban potenciális vízhiánnyal szembesülő térséget mutat be, méghozzá az 1961 és 1990 közötti időszak átlaga alapján. A 2-es számú térkép pedig egy 2 °C-os hőmérséklet-emelkedést jelez. Hasonlítsa össze az 1. és 2. számú térképeket, és magyarázza meg, **miért növekszik** a nyáron potenciális vízhiánnyal küzdő terület Szlovénia ÉK-i és keleti részén. Írja le annak a természeti katasztrófának a **következményét**, ami már most is észlelhető, és még fokozódni is fog ezen a területen.*

Karta 1 / 1.sz. térkép

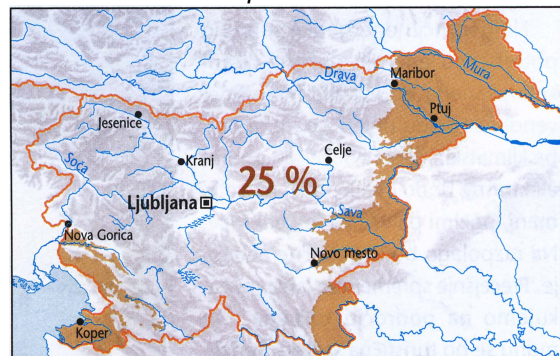

Območje in delež površja s potencialnim primanjkljajem vode poleti na osnovi povprečja v letih 1961–1990.

A nyáron potenciális vízhiánnyal küzdő térség aránya az 1961 és 1990 közötti időszak átlaga alapján

(Vir: Videmšek, B., Intervju z Lučko Kajfež Bogataj, Delo, 13. 1. 2007, str. 17)

Karta 2 / 2. sz. térkép

Napoved spremembe območja in deleža površja s potencialnim primanjkljajem vode poleti ob dvigu temperatur za 2 °C.

A térségben várható előrejelzés és területaránya a nyári potenciális vízhiány miatt 2 °C-os felmelegedés alapján

Pojasnitev vzroka / Az ok magyarázata: _____

Opis posledice / A következmény leírása: _____

(2 točki/pont)

E1 – MAGYARORSZÁG / MADŽARSKA

12. Gondolja át az alábbi kérdéseket, és húzza alá a helyes válaszokat.

Premislite naslednja vprašanja in podčrtajte pravilne odgovore.

Magyarországnak melyik szomszédjával van leghosszabb határszakasza?

S katero sosednjo državo ima Madžarska najdaljšo mejo?

Ausztria / Avstrija

Szlovákia / Slovaška

Románia / Romunija

Magyarország melyik szomszédos országában él a legnagyobb számú magyar nemzetiség?

V kateri sosednji državi Madžarske živi največ pripadnikov madžarske narodnosti?

Szlovákia / Slovaška

Románia / Romunija

Horvátország / Hrvaška

Melyik Magyarországon élő nemzetiségi közösség a legnagyobb?

Katera narodnostna skupnost na Madžarskem je najštevilčnejša?

ruszin / Rusinska

szlovén / Slovenska

német / Nemška

(2 pont/točki)

13. *Melyik magyarországi tájon él szlovén őshonos nemzetiség?*

V kateri pokrajini Madžarske živijo pripadniki avtohtone slovenske narodnosti?

A táj neve / lme pokrajine:

Melyik szlovéniai tájjal határos? / Na katero slovensko pokrajino meji?

Melyik település a szlovének kulturális központja Magyarországon?

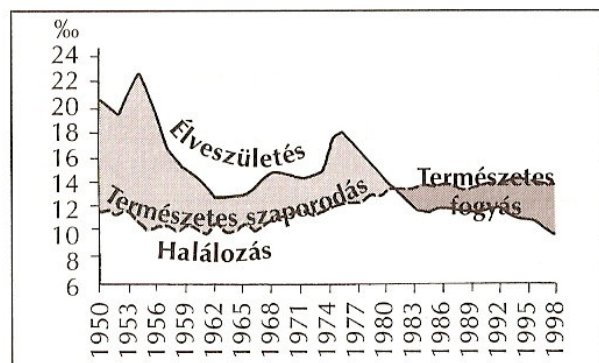
Katero mesto je kulturno središče Slovencev na Madžarskem?

(2 pont/točki)

14. *Figyelmesen nézze meg az 1. sz. grafikont, és oldja meg a feladatokat!*

Pozorno si oglejte grafikon 1 in rešite naloge.

1. sz. grafikon / Grafikon 1

Írja le, hogyan alakult a **természetes szaporodás** a múlt század utolsó éveiben Magyarországon.

Opišite, kako se je spreminjal **naravni prirastek** v zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja.

Hogyan számíthatjuk ki a **természetes fogyást**?

Kako lahko izračunamo **negativni naravni prirastek**?

Melyik évben volt **egyenlő** az élve születések és a halálozások száma?

V katerem letu je bilo število živorojenih **enako** številu umrlih?

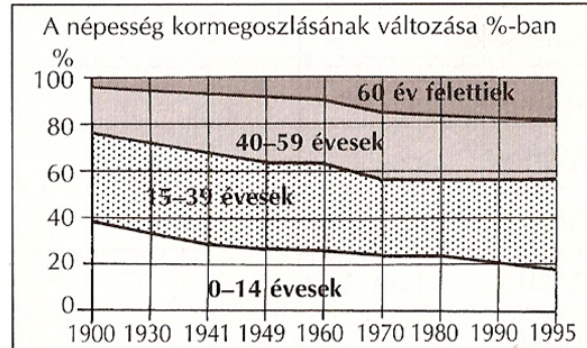
(2 pont/točki)

15. Figyelmesen nézze meg a 2. sz. grafikont, és oldja meg a feladatokat!

Pozorno si oglejte grafikon 2 in rešite naloge.

2. sz. grafikon: A népesség kormegoszlásának változása %-ban

Grafikon 2: Spreminjanje starostnih kategorij prebivalstva v %

Írja le, milyen **változás** történt a korcsoportok arányában.

Opišite, kakšne **spremembe** so bile v razmerju med starostnimi kategorijami.

Húzza alá, hogyan nevezik az ilyen népesedési jellemzőkkel rendelkező társadalmat.

Kako imenujemo demografsko strukturo prej opisane družbe? Podčrtajte pravilen odgovor.

fiatalodó / mlada

öregedő / starajoča se

stabil / stabilna

(2 pont/točki)

16. *Magyarországon a lakosság többsége városokban él. Az alábbi leírások alapján nevezze meg a három ismert Magyarországi várost.*

Večina prebivalcev na Madžarskem **živi v mestih**. Na podlagi opisov poimenujte tri znana mesta na Madžarskem.

Az ország nyugati kapuja ez a műemlékekben gazdag város. A "hűség városának" is nevezik. To mesto, ki je bogato s kulturno-umetnostnimi spomeniki, predstavlja zahodna vrata države. Imenujejo ga tudi "mesto zvestobe".

Az Észak-Alföld egyetemi városa, tudományos központ. Református temploma nagy történelmi események színhelye volt.

Je univerzitetno mesto in center znanosti v regiji Észak-Alföld. Reformacijska cerkev na glavnem trgu je bila prizorišče pomembnih zgodovinskih dogodkov.

A Dél-Dunántúl oktatási és kulturális központja. A város messze földön híres üzeme a Zsolnay Porcelángyár.

Je kulturno-izobraževalni center regije Dél-Dunántúl. Tu deluje daleč naokrog znana tovarna porcelana Zsolnay.

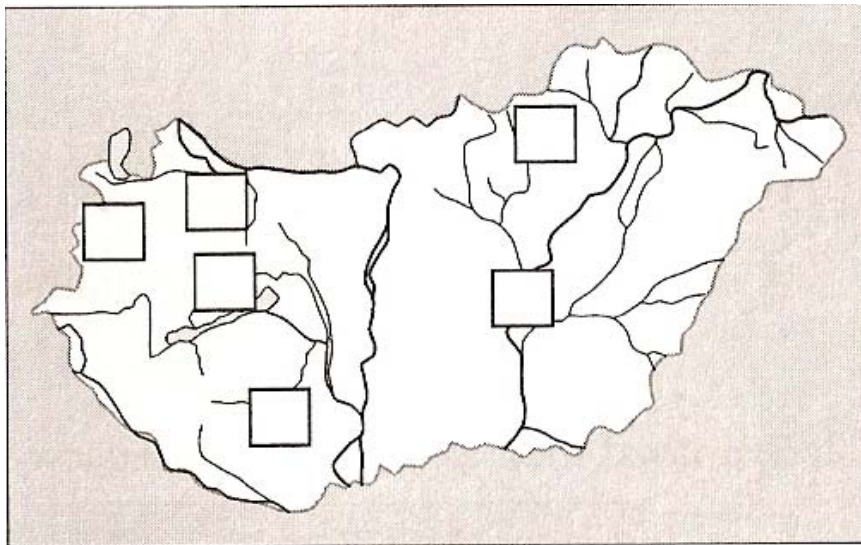
(2 pont/točki)

E2 – MAGYARORSZÁG / MADŽARSKA

17. Nevezze meg Magyarország nagytájtait, és számukat írja a 3. sz. térkép megfelelő helyére.
Imenujte makroregije Madžarske in vpišite njihove številke na odgovarjajoče mesto na karti 3.

1. _____ 2. _____
3. _____ 4. _____
5. _____ 6. _____

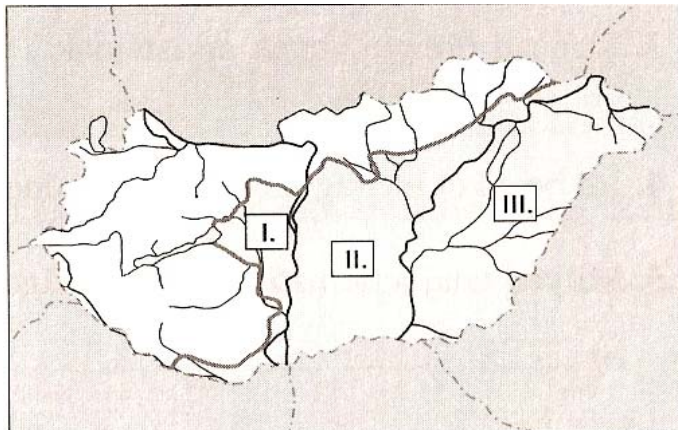
3. sz. térkép / Karta 3

(3 pont/točke)

18. Az Alföld mely részeit jelölik a római számok a 4. sz. térképen?
Katere dele pokrajine Alföld označujejo rimske številke na karti 4?

4. sz. térkép / Karta 4

- I. _____
II. _____
III. _____

(2 pont/točki)

19. *Olvassa el az állításokat, és húzza alá a helyes válaszokat.*

Preberite naslednje povedi in podčrtajte pravilne odgovore.

Magyarország leghosszabb folyója / Najdaljša reka na Madžarskem je:

Duna / Donava Tisza / Tisa Dráva / Drava

Ebben a hegységben van Magyarország legmagasabb pontja:

Najvišja točka na Madžarskem je v gorovju:

Mecsek Bakony Mátra

A Dunántúl legmagasabb pontja a/az / Najvišja točka v predelu Prekodonavja je:

Magas-bérc Írott-kő Kőris-hegy

(2 pont/točki)

20. *Olvassa el az állítást, és húzza alá a helyes választ.*

Preberite naslednjo poved in podčrtajte pravi odgovor.

Ez volt az első magyarországi nemzeti park:

To je najstarejši nacionalni park na Madžarskem:

Bükk NP Kiskunsági NP Hortobágyi NP

Írja le ennek a legrégebbi magyarországi nemzeti parknak két természetföldrajzi jellegzetességét.

Opišite dve naravnogeografski značilnosti najstarejšega nacionalnega parka na Madžarskem.

1. *Jellegzetesség / Značilnost:*

2. *Jellegzetesség / Značilnost:*

(3 pont/točke)

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal